

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

362.7

Szerző:

Cím: *Nyomor és gyermekpusztulás*

Hely

Idő

"1923"

Személy

Forrás: *Az Újság*

Bp

1923. 8. 12.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Nyomor és gyermekpusztulás.

A korona romlása és munkásaink kivándorlása. — A gyermekbűnözés terjedése. Kolduló és tolvajcsemeték. — Eltűnt leánygyermek. — Svájci segítség.

A korona romlása fokozottan rombolja az erkölcsöket. A nagy drágaság beálltával a gazdasági helyzet rosszabb, mint valaha, rosszabb, mint volt a háboruban és mint a bolsevizmus utáni időben. A közéleti és gazdasági minisztérium hivatalos kimutatása szerint a múlt hónapban Budapesten a kenyérfogyasztás 18 százalékkal csökkent, húst alig esznek az emberek, hat hét lefolyása alatt több mint husz mézárós és hentes zárta be üzletét. Az egész esztendőben pedig 400 mézárós és 80 hentes, mert már nem volt vevője.

(A létminimum és a valóság.)

Egy ötagu tisztviselőcsalád havi létminimuma augusztus 11-én 603.831 korona, a múlt havi 494.943 koronával szemben. Egy nőtlen tisztviselőnek pedig havi 337.605 koronára lenne szüksége, hogy megélhessen. Az ötagu munkáscsaládnak hetenként 127.045 koronára van szüksége, míg a múlt hónapban 104.915 korona volt a létminimuma. Feltéve, hogy a létminimum összegének felét élelemre költhetné el a család, lucullusi lakomákat akkor sem csaphatna, mert mindössze a következőket vásárolhatná rajta:

1 kiló marhahúst	3 kiló káposztát
1 „ szertéshúst	2 „ babot
1 „ füstölt szalonnát	1/2 „ sót
1/3 „ zsírt	3/4 „ cukrot
13 „ kenyeret	4 úrb tojást
1 „ főzőlisztet	7 liter tejet
10 „ burgonyát	

Ez azonban csak ábránd, mert minden magántisztviselő és munkás jövedelme jóval a létminimum alatt van. Egy családos magántisztviselő átlagos havi fizetése 120—300.000 korona között mozog, a nőtlen tisztviselő pedig 90—200.000 koronát keres egy hónapban. Körülbelül ugyanannyi a fizetése a kereskedőségének is. Ebből is látható, hogy egy-egy háztartás költségvetésében százezres minuszok mutatkoznak. A munkások helyzete ugyanilyen. A nyomdász hetibére 48.502, a vasmunkásé 48.480, a molnáré már csak 28.400 korona.

(Budapest munkástanja.)

A dolgozóknál még nagyobb nyomorban vannak azok a szerencsétlenek, akik nem juthatnak munkához. Mintegy harmincezer ember tengődik ma Budapesten munka nélkül. Valaha 2700 husipari munkás dolgozott a fővárosban, ma legfeljebb nyolcszáz. A többiek vagy kivándoroltak, vagy alkalmi munkából tartják fenn magukat. A husipari munkások szakszervezete 980 munkanélkülit tart nyilván.

A szakszervezetek egy-két hónapig támogatják a munkanélkülit 1—3000 koronás segélyekkel, de ezután senki sem gondol velük többé. Ez év májusában 12.083, júniusban 11.627 és júliusban 15.226 munkanélkülit segítettek a szakszervezetek. Júliusban

a vasiparban	4456	a kereskedelmi alkalma-	243
a nyomdásziparban	2421	zottaknál	194
a cipésziparban	1511	a tisztviselőknél	

volt azok száma, akiket az egyes szakszervezetek segítettek.

(Munkások kivándorlása.)

Ilyen körülmények között a tömegnyomor iszonyu arányokat ölt. A gyermekvédelem, amely a legjobb fejedelem volna, mert a jövő nemzedék nemesítéséről van szó, kátyuba került; több mint százezer gyermek csavarog a forró nyári napokban az utcákon és nap-nap után ötven-hatvan-nyolcvan csavargó gyermeket visznek a rendőrségre, a gyermekbűnözésre, mert loptak, koldultak. A szülőket hiába vonják felelősségre, nem képesek gyermekeikről gondoskodni. És a tolvajok hadserege is állandóan gyarapodik. Nem a hivatásos és börtönviselt tolvajok okoznak gondot a rendőrségnek, hanem az alkalmi tolvajok. Es apad a munkások száma, mert a mai valutáris viszonyok mellett itt nem tudnak megélni és a külföldet keresik fel.

Sokan utlevél nélkül, szökeve hagyják itt az országot és indulnak el világot próbálni. Legjobb munkaeörfik mennek el, kipróbált régi szakmunkások, mérnökök, vegyészek és nagyon sok művész is. Zenészeink az egész kontinenst és Amerikát bevándorolják, sőt legujabban egy zenészcsoport Batáviába ment. A kivándorlók naaurésze

Franciaországot keresi fel, ahová leginkább bányász, vas- és fémmunkások mennek. De a leromlott valutájú Németországba is sokan mennek, mert még ott is jövedelmezőbb állást tudnak kapni.

Május elsejétől augusztus elsejéig

Franciaországba	1386	Svájcba	26
Romániába	886	Ausztriába	85
Németországba	513	Spanyolországba	2
Jugoszláviába	385	Egyiptomba	2
Csehországba	342	Törökországba	13
Amerikába	155	Svédországba	6
Bulgáriába	88	Dániába	1
Olaszországba	38		

munkás és tisztviselő vándorolt ki. Szakma szerint:

Bányász	1118	Nyomdász	120
Cipész	396	Kereskedelmi alkalma-	
Vasmunkás	553	zott	71
Famunkás	450	Magántisztviselő	25

hagyta itt egy negyedév alatt az országot. Összesen 3928 munkás ment el utlevéllel, vízzel Magyarországból, hogy másutt próbáljon szerencsét.

(A kolduló gyermek város.)

A rendőrség az utóbbi időben gyakran razziazik mindenütt, ahol a hajléktalanok ezrei keresnek menedéket. És ezek a razziaik eredményesebbek voltak mint valaha, ilyen nagy tömegekben sohasem hajtották fel a szerencsétlenek, a bűnözőknek százait, mint most. Nem a munkanélküliség az ok, mert munkaalkalom van, hanem a nagy drágaság, amely nem tud lépést tartani a kereseti viszonyokkal. A legszomorubb, hogy a gyermekek szállítják a razzia-anyag legnagyobb kontingensét. A múlt év végén és a tavasszal javulás állott be a közbiztonság és a gyermekvédelem terén. De július óta a visszaesés megdőbentő és rettenetes nagy arányokat öltött. Mindenik razzia alkalmával százával viszik be a serdületlen gyermekeket az őrszobákra és a gyermekbűnözésre. Köztük 12—13 éves leánygyermekeket, akik testileg végtelenül leültek s akik közül 95 százalék fertőző betegségek áldozata. Sok a gyümölcs-tolvaj síheder. Számos esetben koldulnak a fiatalok. Legtöbbször a szülők beleegyezésével és unszolására, noha az apa és anya dolgozik és keres. De nemcsak a munkások gyermekei koldulnak, hanem a lerongyolódott középosztályéi is. Ezek szakadt ruhában, mezitláb, piszkosan csavarognak az utcán és tenyerüket nyújtják a járókelők felé.

Ma Budapest a kolduló gyermekek nagy városa. Es nap-nap után megtelik a Szerb-utcai gyermekbiróság két örszobája csavargó, kolduló gyermekekkel. Es az állam ténlenül nézi a nagy rombolást és az új generáció megmenthetetlenül elvész és semmit sem tesznek a gyermekvédelem terén.

Beszélgünk Tabajdi Kun Bélával, aki, negyedszázad óta hivatalosan foglalkozik a gyermekvédelemmel. Ő szervezte meg a fiatalok fogházát és ellenőrizte a menhelyeket és néhány év óta a rendőrséghez van beosztva mint kriminálpedagógus. Ez a kiváló szakember sajnálatlalt állapította meg, hogy az állam a gyermekvédelem terén semmit sem tesz és minden intézkedést a társadalomra hárít. A kommunizmus bukása után — mondotta Tabajdi Kun Béla — Pedlow kapitány volt a megmentőnk, de amióta az amerikai dollárok elfogytak, az állapot súlyosabb, mint valaha.

Az állam csak megtorolja a bűnöket, de nem keres módokat, hogy megelőzze a bűnözés lehetőségét. Mindenre telik pénz, hivatalos autókra, külföldi küldetésekre, de a gyermekvédelemre, az anya- és csecsemővédelemre az egész évre megszavazott költség alig évi 50 millió korona; a fővárostól fentartott napközi otthonok csak néhány száz gyereknek nyújtanak előnyöket. Itt apácák és patronesszek felügyelete alatt játszanak, étkeznek, de százezerszám vannak gyermekek, akiknek számára nincs hely, akik koplalnak, elzülленnek, csavarognak, koldulnak, lopnak. Milyen nagy a távolság az éhező és tőzsdéző gyerekek között? Mert az utóbbi fajtából is vannak elegendő.

(A gyermekbiróság munkája.)

Geguss Dániel főtanácsos, a gyermekbiróság vezetője, elmondotta, hogy az újgazdagok gyermekei között van nem egy, aki százezer korona zsebpénzt is kap havonként és megtörténik, hogy több ilyen siber-gyerek szövöttek, tőzsdén játszott és akadtak lelketlen tőzsdéügynökök, akik a gyerekek pénzéből hatalmas proviziókat vágtak zsebre. Mikor néhány hónappal ezelőtt bekövetkezett a tőzsdekrach, a gyermekbiróságnak éppen úgy dolga lett vele, mint a főkapitányság bünygyi osztályának. Beidézték a tőzsdéző gyerekek szüleit, akiknek hamisított név-aláírásával folytak a tőzsdemanipulációk. A nemzetközi gyermekvédelem napközi otthonában, a Szabolcs-utcában, mely Rockefeller-alapítvány, állandóan negyven gyereket gondoznak és mind a negyven angolkoros a rossz táplálkozás, a nedves lakásokban való tartózkodás folytán.

(Mit tapasztalt Budapesten egy svájci lelkész.)

A negyven gyerek a babér-utcai fővárosi telepről való. 480 egyszobás lakás van ott, melyekben több mint 3000 gyerek él összezúfolva, minden felügyelet nélkül, minden anyai gondozás híján. Ezekből kerülnek a csavargók rajai. A szobákban egyetlen egy darab butor sincsen. A csupasz földön hálnak. A tűzhely soha nem ég, mert ha van étel, nincsen fa, amivel megfőzzék. Nemrég ott járt Geguss Dániel főtanácsos és Tabajdi Kun Béla több patronázs-hölgy kíséretében és a zürichi katolikus főszékes-egyház lelkésze, aki Budapestre jött, mert tudomást szerzett nagy gyermeknyomoráról és elszörnyedve állapította meg, hogy amit itt tapasztalt, felülmúlta mindazt, amit csak elképzelni is tudott. Megnézte a babér-utcai telepet, megfordult a Grassalkovich-utca legtöbb házában, végigjárta a Bem-utcat, a Madách-utca 8. és 20-ik számú házat

és minden lakásban nyolc-tíz gyermeket talált, akiknek vestén alig volt ruha, hetek óta nem mosdottak és a piszoktól hólyagososá lett a bőrük. A zürichi lelkész hazautazott és fogadalmat tett, hogy a zürichi templom szószékéről adakozásra fogja felhívni híveit a pesti gyermekek javára. Azt reméli hogy a begyűlt pénzből itt, ha nem is minden gyermek részére, de legalább egy töredék befogadására otthonokat lesz majd lehetséges létesíteni. Akkor aztán a csavargó gyermekek, ha rendőrkézzé kerülnek, nem a rendőrszobában, hanem az otthonban várják meg sorsuk eldőlését. Mert amit az állam elmulaszt, azt szűk keretek között bár, a gyermekrendőrbiróság tisztviselői kara elvégzi.

A gyermekrendőrbiróság segélyalapot létesített, amely egyelőre négymillió koronára rug. Csekély összeg, amelylyel vajmi kevés gyermekre és családon lehet segíteni. Gyorssegélyeket osztogatnak belőle. Ezer koronától husz-czer koronáig.

(Egy muzsikusz-család története.)

Tabajdi Kun Béla és az ő patronázs-hölgyekből álló labora is állandóan azon fáradozik, hogy a rendőrségre bevitt csavargó és kolduló gyermekeket megmentse. Igen sok esetben a gyermek még nem romlott és csak a nyomor kergette ki az utcára, hogy könyörödmányokat gyűjtson. A Kossuth Lajos-utcában nemrég elfogtak egy bónalábu nyolcéves gyermeket. A lábát a villamos ronc-solta széjjel. Ez a gyermek igen gyakran volt már a rendőrségen. Mikor a világra jött, az apja és anyja gyermekeivel együtt a Pyreneusokban volt internálva. Az apja muzsikusz volt, ki több mint harminc év óta Párisban, Trouvilleban, Biarritzban a legelőkelőbb éttermekben szalonzenekart vezetett. A háboru kitörésekor internáltak családosról, elvették nyolcvanezer frank megtakarított pénzét, elvesztette lakását, butorát és csak a háboru befejezte után teljesen lerongyolva, tüdőbeteg, kiéhezve került haza. Azóta nem tudott lábrakapni és nyolc gyermeke közül őt állandóan koldult és így kerültek a gyermekbiróság elé.

A rendőrség kutatótt az apa multja után és segített rajtuk. A Szabolcs-utcában egy ablak és fal nélküli fészkerben lakott a tiztagu család, a pusztá földön, télen-nyáron. A patronázs-hölgyek szereztek a Jutakereskedelmi Rt.-től tiz szalmazsákokat, több fakarmánykereskedőtől szalmát, tiz pokrócot, úgy hogy már emberségesebb fekvőhelyük van. A Sternberg-cégtől kaptak ingyen három hegedűt és az asszony egy gyártelepen nyert felügyelőnői állást. A híres, külföldön járt muzsikusz két legnagyobb fiával muzsikálni kezdett a Tripolisz vendéglőben és most már egy előkelő étterem zenekarának vezetője. Már nem olyan beteg, mint volt, a legnagyobb leánya, ki tökéletesen beszél angolul, franciául és németül, egy lipótvárosi nagy cégnél 400.000 korona fizetéssel levelezőnő.

Másik életből kikapott eset, egy régi bárói család tragédiája. A nyolcvanas évek elején a szentesi közközházba visszavonult a magyar mánásvilág egyik hölgytagja és ott egy házasságon kívül származott fiugyermeknek adott életet. Dajkaságba adta gyermekét, nagy összeget fizetett a nevelőszülőknek, de egyébként nem törődött a fiuval. Munkásember lett belőle. Megnősült, házasságából hét gyermek született. A háboruban nyolcvanszázalékos rokkant lett, nem volt képes dolgozni, a felesége tüdővészbe esett és mind a hét gyermek mint koldus került a rendőrségre.

A rendőrség kivizsgálta az ügyet és a bárónő, aki ma ösz matróna s dugszdag család feje, a rendőrség közvetítésével végre megkönyörült fián, koldus unokáin. A szeme elé boesátani ugyan nem akarta öket, de pénzt adott nekik, több milliót, mert félt a boitránytól és tartott attól, hogy a nyilvánosság előtt meghurcolják előkelő nevét; a bárónő törvénytelen fia a rendőrség segítségével most már nyugodtan éli világát. Gyermekei már nem koldulnak, hanem iskolába járnak.

Meg-megtörténik, hogy a gyermekbiróság családokat, gyermekeket megment, de csak szórványosan. Sok százezerre megy azoknak a gyermekeknek a száma, kikről nem tud gondoskodni anyagi eszközök híján.